

Vuoden 2026 säästötoimenpiteet

Kh 25.05.2026 § 83
144/02.02.02/2026

Valmistelija

vt. kunnanjohtaja Maria Ahvenniemi

Lappajärven kunnan vuoden 2025 tilinpäätös oli 231.478,64 euroa alijäämäinen. Tulosta heikensi Kiinteistöosakeyhtiö Liikemaneesin konkurssista aiheutunut osakkeiden alaskirjaus -247.892,24 euroa. Näin ollen kunnan tulos ilman kertaluonteisia eriä olisi ollut lievästi ylijäämäinen. Taseessa on ylijäämää noin 2,8 milj. euroa. Vuoden 2026 talousarvio on laadittu 16.420 euroa alijäämäiseksi.

Suurena huolena on heikko talouskasvu ja työttömyyden lisääntyminen, jotka tulevat vaikuttamaan talouteen sekä maailmanlaajuisesti että paikallisesti. Suomessa bruttokansantuotteen arvioidaan kasvan maltillisesti noin 1 prosenttia kuluvana vuonna. Näkyvissä on talouskasvun elpymisen merkkejä, mutta paikallisen toimialarakenteen vuoksi kasvu näkyy vasta viiveellä.

Kuntaliiton toukokuussa julkaiseman veroennustekehikon mukaan Lappajärven kunnan tuloverot olisivat n. 5.865.000 euroa eli 299.000 euroa vähemmän kuin budjetoitu. Muutos johtuu erityisesti Verohallinnon tekemistä takautuvista kiinteistövero-oikaisista vuosilta 2022 – 2024. Heikon talouskasvun vuoksi tuloverokehitys saattaa olla veroennustetta heikompi eli uhkana on, että kunnan verotulot jäävät ennustekehystäkin matalammalle tasolle. Lisäksi alkuvuonna vahvistetut valtionosuudet toivat opetus- ja kulttuuritoiminnan valtionosuuksiin 130.000 euron vähennyksen. Muutos johtuu erityisesti maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrän muutoksista perusopetuksessa. Yhteensä verotulot ja valtionosuudet jäisivät noin 430.000 euroa budjetoidusta.

Kunta on osoittanut Hyvinvointialueelle terveysaseman ja hammashoidon tilat Kivitipusta. Lisäksi Kivitipuun sijoittuu Seinäjoen kaupungin tuottamat eläinlääkäripalvelut. Sijoittumisten myötä olemassa oleviin tiloihin on tehty muutostöitä, joihin ei ole varauduttu vuoden 2026 talousarviossa. Geolukion 2. kerrokseen on tulossa myös lattiaremontti sisäilmaoireilun vuoksi, mitä ei myöskään ole huomioitu talousarviossa.

Korkokustannukset ovat lievässä nousussa.

Kunnan talous on ajautumassa erittäin haastavaan tilanteeseen. Ilman sopeuttamis- ja säästötoimenpiteitä toimintavuoden tulos on painumassa reilusti alijäämäiseksi ja taseen ylijäämä heikkenee merkittävästi.

Valiokunnat tulevat tekemään hallintokunnittain kunnanhallitukselle esityksen mahdollisista säästökohteista niin käyttötalouden kuin investointienkin osalta. Käyttötalouteen on budjetoitu määrärahoja toimintoihin, joita esitetään karsittaviksi. Samoin investointipuolelle tullaan esittämään joidenkin investointien siirtämistä myöhempään ajankohtaan.

Lappajärven kunnan toimintamenoista noin 40 % on henkilöstökuluja eli noin 4,8 milj. euroa. Yli 34 % menoista on palvelujen ostoja (suurimpana asiantuntijapalveluiden ostot ja ICT-menot). Muut menot, kuten aineet, tarvikkeet ja tavarat ovat noin 9,9 %, muut toimintakulut n. 13,6 % ja avustukset noin 2,4 %. Sekä henkilöstömenot ja palveluiden ostot ovat

kuntatalouden suurimmat menoerät.

Kunnan talouden tasapainottamistoimenpiteitä joudutaan harkitsemaan hyvin tarkkaan ja kohdistamaan ne niihin toimenpiteisiin ja keinoihin, jotka vähiten aiheuttavat haittaa kunnan palvelutuotannolle. Tasapainottamistoimissa tulee tarkastella kaikkia kunnan rakenteita, jotta kuntatalous saadaan kestäväälle pohjalle.

Koska kunnan talous on nyt selvästi heikommassa tilassa kuin talousarviota 2026 laadittaessa, joudutaan kuluvan vuoden menoja tarkastelemaan kriittisesti ja yt-neuvottelujen kohteeksi saatetaan ottaa myös henkilöstömenojen vähentäminen esim. lomauttamalla tuotannollisista ja taloudellisista syistä. Lisäksi tarvittaessa yt-neuvotteluja käydään niiden henkilöiden kanssa, joiden työtehtävät ovat vähentyneet oleellisesti eikä korvaavaa työtä ole tarjota. Myös sijaisten palkkaamiseen on suhtauduttava kriittisesti. Mikäli mahdollista, tulisi sijainen palkata kunnan omasta henkilökunnasta tehtäväjärjestelyjä käyttäen. Tässä hallintokuntien tulee tehdä yhteistyötä. Lisäksi henkilöiden palkkaamista eläköityvien tilalle tulee harkita ja pyytää kunnanhallitukselta lupa tehtävän/viran aukijulistamiselle. Henkilöstösäästöjä haetaan myös lomarahen vaihdolla vapaaksi.

Kunnan tulee työnantajana käydä neuvottelut pääluottamus- ja luottamusedustajien kanssa mahdollisesta lomautuksesta ja sen laajuudesta, sekä tavoiteltavasta säästöstä. Kunnan heikentyntä taloudellista tilannetta tullaan käsittelemään myös yhteistoimintaelimessä. Käsittelyyn nostetaan henkilökunnan kanssa mahdollisesti käytävät yt-neuvottelut lomautuksista, jotka perustuvat tuotannollisiin ja taloudellisiin syihin.

Esittelijä

vt. kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Lappajärven kunnan tulos on jo talousarvion laatimisen yhteydessä budjetoitu -16.420 euroa alijäämäiseksi. Mikäli verotulot toteutuvat noin 300.000 euroa sekä valtionosuudet noin 130.000 euroa budjetoitua pienempinä, on syntymässä lähes puolen miljoonan euron alijäämä ellei menoja pystytä karsimaan.

Talouden tasapainottamiseksi kunnanhallitus pyytää valiokuntia tekemään kunnanhallitukselle säästöesitykset, jotka koskevat palvelujen ostoja, aineita, tarvikkeita ja tavaroita, avustuksia ja muita menoja. Myös myöhempään ajankohtaan siirrettävistä investoinneista tulee tehdä esitys kunnanhallitukselle.

Henkilöstömenoihin kohdistuvat säästöt päätetään yt-menettelyllä. Tavoitteeksi asetetaan noin 150.000 euron säästöt, jotka voidaan saada aikaan esim. henkilöstövähennyksinä, lomautuksina, lomarahen vaihdolla vapaaksi tai välttämällä sijaisten palkkaamista.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Lisätietoja antaa

vt. kunnanjohtaja Maria Ahvenniemi p. 044 3699667,
maria.ahvenniemi(at)lappajarvi.fi